

Orientacions a la *Breu antologia* de Josep Palau i Fabre

Divendres, 21 d'abril del 2017:
avui fa cent anys del seu naixement

*Comencem l'Any Palau i Fabre recitant
els seus poemes a les escoles de Catalunya*

Orientacions a la *Breu antologia de Josep Palau i Fabre*

Elaboració: Tomàs Nofre

Març 2017

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement-No comercial-Compartir 4.0 Internacional de Creative Commons. Se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sense ús comercial, sempre que se n'esmenti l'autoria i la distribució de les possibles obres derivades es faci amb una llicència igual que la que regula l'obra original.

La llicència completa es pot consultar a:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.ca>

Índex de continguts

1. Propostes per a Primària	3
2. Propostes per a 1r i 2n d'ES	4
3. Propostes per a 3r i 4t d'ESO i Batxillerat.....	6
4. Referències d'interès.....	8

1. Propostes per a Primària

Amb veus d'infants

Cançó d'amor

Els grans poemes de l'emperador lang-Po-Tzu

Els dos primers poemes (*Amb veus d'infants* i *Cançó d'amor*) estan extrets d'una obra de teatre que Josep Palau i Fabre va escriure sobre Pablo Picasso: *Homenatge a Picasso* (estrenada el 1971). Josep Palau i Fabre és considerat internacionalment un dels més prestigiosos estudiosos de Picasso: en aquesta obra, es va proposar explicar amb llenguatge teatral el que el pintor va expressar amb llenguatge plàstic.

Amb veus d'infants vol reflectir el període cubista de Picasso. La pintura es descompon en elements i els seus equivalents verbals són les vocals, les síl·labes, les rimes...

Cançó d'amor reflecteix la darrera etapa de la vida de Picasso, orientada cap al gaudi de la pau i de l'amor.

Els grans poemes de l'emperador lang-Po-Tzu pertanyen al llibre *Poemes de l'Alquimista* (1952). Estan elaborats a partir de la tanka, poema d'origen japonès, que es basa en la brevetat i la síntesi.

“Carles Riba va introduir en la poesia catalana, en 1936, aquest gènere de la poesia japonesa, germà del hai-kai, que s'anomena tanka. [...] Jo no deixava de reflexionar sobre les possibilitats d'una adaptació més real d'aquest gènere... Un dia em va semblar haver trobat la solució: puix que la dificultat venia de la sobreabundància de materials que la llengua abocava en un espai tan reduït, sense res que els fes de suport i els donés un esquelet, el que calia era reduir la llengua, limitar-la, fer-se humil amb ella. ¿Com? Cap manera no em semblava més adient que la de fer que cada poema es basés sobre una vocal i la valorés per damunt de les altres sense eliminar-les. [...] Els temes greus es donaven en «o», els lleugers en «i», els tendres en «e»...”

Josep Palau i Fabre *Notes als poemes*

2. Propostes per a 1r i 2n d'ESO

Cançó de la noia que habita el cor

Excés de la primavera

Aquests dos poemes pertanyen a la primera part dels *Poemes de l'Alquimista* (1952), que Josep Palau i Fabre va denominar *L'aprenent de poeta*. Es tracta d'uns poemes escrits abans dels vint anys d'edat, de temàtica amorosa. El poeta viu alhora la primavera de l'amor i la primavera de la poesia.

3. Propostes per a 3r i 4t d'ESO i Batxillerat

Balada

Jo em donaria a qui em volgués

Ombra d'Anna

El primer amor (de Teoria dels colors)

L'aventura

Cant espiritual

Tots els poemes d'aquesta part formen part dels *Poemes de l'Alquimista* (1952).

Balada i *Jo em donaria a qui em volgués* pertanyen a la primera part (de les cinc que té el llibre), denominada *L'aprenent de poeta*.

El poema *Balada* juga amb el contrast cromàtic entre negre (els ulls de la noia, a la primera estrofa) i blanc (les mans de la noia, a la segona estrofa).

El poema *Jo em donaria a qui em volgués* és un sonet els versos del qual rimen tots d'igual manera. Això confereix al poema una personalitat singular, a partir de la força de la repetició.

Ombra d'Anna pertany a la segona part de *Poemes de l'Alquimista*, denominada *L'alienat*; concretament, pertany a la secció d'aquesta part titulada *Imitació de Rosselló-Pòrcel*.

Bartomeu Rosselló-Pòrcel (1913-1938) va escriure un llibre que va tenir una gran influència entre els poetes de la seva generació: *Imitació del foc* (1938). La seva mort en plena joventut va causar un gran impacte en Josep Palau i Fabre.

“Dinou títol –dinou projectes– deixà, consignats i ordenats en un full, Bartomeu Rosselló-Pòrcel. És la seva obra inèdita: un somni inacabat. He volgut sorprendre'l en aquesta actitud per tal de sorprendre'm, trobar-lo per trobar-me”.

Josep Palau i Fabre *Introducció a Imitació de Rosselló-Pòrcel*

El jo líric se situa en una posició de fatiga existencial, des del qual demana consell i consol a l'Anna que apareix ja al títol. La presència del nom d'Anna al final de quasi tots els versos imparells reforça el to de prec que té el poema.

El primer amor (de Teoria dels colors), L'aventura i Cant espiritual formen part de la quarta part de Poemes de l'Alquimista, denominada Fragments del laberint. En aquesta part, Josep Palau i Fabre desenvolupa el concepte del que per a ell representa l'Alquímia: considerar la poesia com un mètode d'experimentació.

“Poemes de l'Alquimista: és a dir, poesia entesa no com un fi en ella mateixa, sinó com un mitjà d'exploració, o d'experimentació, com per a d'altres ho poden ser el microscopi o la música –com a l'Edat mitjana s'empraven els metalls.”

Josep Palau i Fabre *Gènesi i motivacions*

El primer amor forma part d'un conjunt de poemes que duen el títol comú de *Teoria dels colors*. Cada poema desenvolupa les característiques d'un color determinat. *El primer amor* està dedicat al color vermell.

Al poema *L'aventura*, Josep Palau i Fabre es submergeix a fons en el propòsit de l'experimentació per mitjà de la poesia. Pren el poema *Sensation*, d'Arthur Rimbaud (1854-1891), i el tradueix de manera força fidel. Però a continuació en fa quatre versions més que es van allunyant a poc a poc del text original de Rimbaud i es van transformant a poc a poc en un text de Palau.

“Una aventura lírica autèntica és una aventura vital. Aquest poema, que traça, grosso modo, la línia del meu destí, no pot coincidir plenament amb mi –o jo no puc coincidir plenament amb ell– sinó al final de la meua vida. Poesia és Veritat. [...]

Que la lliçó, o l'empenta, em sigui donada per Rimbaud, no té res d'estrany, perquè Rimbaud és profeta màxim en aquest sentit: el de la predicció del propi destí.

Dos problemes es plantegen en aquest poema: el de la imitació i el de la identitat. No en formen sinó un. [...] Hi ha sempre, darrera meu, i encara que jo no me n'adoni, un lector invisible que llegeix per mi i que em diu com he de llegir; que em separa, així, dels llocs d'on jo em creia gairebé esclau... El problema de la identitat s'ha resolt a favor meu. Jo sóc, i sóc algú.”

Josep Palau i Fabre *Notes als poemes*

El poema *Cant espiritual* constitueix una voluntat de diàleg amb Déu. Al llarg de la història, diversos poetes s'han servit de la poesia per intentar un diàleg amb la divinitat: Ausiàs March (a l'edat mitjana), Joan Maragall (a començaments del s. XX)... Josep Palau i Fabre els té molt en compte quan compon el seu poema, que està escrit des del punt de vista d'aquell que no creu en Déu però que té una fervent necessitat de creure-hi.

-----

4. Referències d'interès

Palau i Fabre, Josep. *Poemes de l'Alquimista*. Barcelona: Edicions Proa, 1991.

Palau i Fabre, Josep. *Obra literària completa, I. Poesia, teatre i contes*. Barcelona: Galàxia Gutenberg / Cercle de Lectors, 2005.

Palau i Fabre, Josep. *Poemes de l'Alquimista. Una selecció. Tria, estudi i propostes de treball a cura de Tomàs Nofre*. Barcelona: Edicions Proa, 2008.

www.fundaciopalau.cat